

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

Лексичні особливості перекладу роману «Мигдаль»
Сон Вонпхьон українською мовою

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу бакалаврату
освітньої програми
«Корейська мова і література та переклад, англійська мова»
спеціальність - 035.066 *«Корейська мова і література*
та переклад, англійська мова»
Ірини Сергіївни МАШТАЛЯР
Науковий керівник:
асист. Тетяна ВАСЮХНО

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

протокол №16 від «28» квітня 2025 року

завідувач кафедри _____

д.філол.н., доц. Наталя ІСАЄВА

Київ 2025

Зміст

Анотація.....	3
Вступ.....	6
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	9
1.1 Сутність перекладу та його роль у міжкультурній комунікації	9
1.2 Значення мовної одиниці у перекладі	11
1.3 Перекладацькі трансформації як інструмент досягнення еквівалентності	13
Висновки до першого розділу	24
Розділ 2. ЛЕКСИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «МИГДАЛЬ» СОН ВОНПХЬОН).....	25
2.1. Особливості відтворення лексичних елементів у перекладі художнього тексту	25
2.2. Застосування лексичних перекладацьких трансформацій	30
2.2.1. Опущення.....	30
2.2.2. Додавання	32
2.2.3. Компенсація.....	33
2.2.4 Генералізація	35
2.2.5 Антонімічний переклад.....	37
2.2.6 Смісловий розвиток	40
Висновки до другого розділу	42
Висновки.....	43
Список джерел	45

Анотація

Машталяр І. С. Лексичні особливості перекладу роману «Мигдаль» Сон Вонпхьон українською мовою. – Кваліфікаційна (бакалаврська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти спеціальності – В11.066 «Східні мови та літератури (переклад включно)», освітньої програми «Корейська мова і література та переклад, англійська мова». – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2025.

У роботі досліджено лексичні перекладацькі трансформації, використані у процесі перекладу з корейської мови на українську на матеріалі роману Сон Вонпхьон «Мигдаль» у перекладі Юлії Ковальчук. Актуальність теми зумовлена зростанням інтересу до корейської культури та активним розвитком корєзнавства в Україні. Метою дослідження було виявити та проаналізувати лексичні перекладацькі трансформації в перекладі твору. Було проаналізовано різні погляди на переклад, перекладацькі трансформації та їхні класифікації. За допомогою порівняльно-зіставного та контекстуального методів стало можливим знайти та визначити лексичні зміни в процесі перекладу. Метод якісного аналізу дозволив проаналізувати доцільність використаних перекладацьких рішень. У процесі дослідження було проаналізовано 27 прикладів лексичних трансформацій, серед яких найпоширенішими виявилися антонімічний переклад, смисловий розвиток і генералізація. Також було розглянуто приклади використання компенсації, додавання та опущення. Результати дослідження підтверджують, що перекладацькі трансформації є необхідним інструментом адаптації художнього тексту до умов міжкультурної комунікації, зокрема в умовах значної мовної дистанції між корейською та українською мовами. Відповідно до висновків аналізу випадків використання таких змін, вони сприяли дотриманню норм української мови, використовувалися задля адаптації тексту до мовних і

культурних реалій цільової аудиторії та були застосовані з урахуванням стилістичних, семантичних та культурних особливостей.

Ключові слова: переклад, перекладацькі трансформації, лексичні перекладацькі трансформації, еквівалентність.

Mashtaliar. I. The Lexical Features in the Ukrainian Translation of the Novel ‘Almond’ by Sohn Won-Pyung. - Qualification work for obtaining the educational qualification level of higher education in the specialty B11.066 " Philology (Oriental languages and literatures (including translation), the first language is Korean)", educational programme "Korean language and literature and translation, English". – Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, 2025.

This work examines lexical translation transformations employed during the process of translating from Korean into Ukrainian, based on the novel ‘Almond’ by Sohn Won-pyung, translated by Yuliia Kovalchuk. The relevance of the topic is driven by the growing interest in Korean culture and the active development of Korean studies in Ukraine. The research aimed to identify and analyse lexical translation transformations in the translation of the work. Various perspectives on translation, translation transformations and their classifications were examined. The use of comparative and contextual methods made it possible to identify and define lexical changes that occur during the translation process. The method of qualitative analysis allowed for an evaluation of the appropriateness of the translation decisions made. In the course of the study, 27 examples of lexical transformations were analysed, the most common being antonymous translation, semantic development, and generalisation. Examples of compensation, addition, and omission were also considered. The results of the research confirm that translation transformations are a necessary tool for adapting a literary text to the conditions of intercultural communication, particularly given the significant linguistic distance between Korean and Ukrainian. According to the conclusions drawn

from the analysis of these cases, such transformations supported compliance with the norms of the Ukrainian language, served to adapt the text to the linguistic and cultural realities of the target audience, and were applied concerning stylistic, semantic, and cultural features.

Keywords: translation, translation transformations, lexical translation transformations, equivalence.

Вступ

Останнім часом все частіше можна побачити представників Республіки Корея на найбільших сценах світу, за лаштунками наймасовіших фільмів та серіалів, на багатьох екранах. Увесь світ захоплено відгукується про корейську музику, серіали, культуру та таланти. Проте мало хто цікавиться літературою, і в усе зростаючому домінуванні корейської продукції у світі, перекладені з корейської твори займають доволі незначну частку. На українському книжковому ринку перекладено і видано лише декілька з найвідоміших творів корейських письменників, зокрема міжнародні бестселери «Прошу, оберігай маму» Шін Їонсук ('엄마를 부탁해' 신경숙) та «Мигдаль» Сон Вонпхьон ('아몬드' 손원평). На жаль, корєзнавство в Україні ще недостатньо розвинене, аби запропонувати широкий вибір робіт художнього та наукового характеру. Недостатність навчальних та наочних матеріалів при вивченні перекладу з корейської мови на українську може бути однією з причин цього.

Актуальність роботи. Завдяки процесу глобалізації звичайній людині став доступний світ в усій його повноті та різноманітності. Підвищується інтерес до географічно більш віддалених культур. Культурний феномен «Корейської хвилі» залучає все більше людей з різних куточків світу до вивчення мови, літератури, музики, традицій та звичаїв Республіки Корея. Серед українських читачів з'являється все більше запитів на якісно перекладену літературу цієї країни.

Проте на сьогоднішній день праць з перекладу мов далекого сходу дуже мало. Українське корєзнавство потребує більшого різноманіття наукових робіт, спрямованих на вивчення корейсько-українського перекладу без відриву від культурної парадигми обох країн.

При вивченні перекладу дуже важливим є дослідження та використання наочних матеріалів з перекладознавства. При підготовці майбутні фахові перекладачі мають бути забезпечені різноманітним прикладів порівняльних робіт

тексту перекладу та тексту оригіналу, а також наочними матеріалами перекладацьких трансформацій та розв'язання перекладацьких проблем.

Культурні особливості і мови оригіналу, і мови перекладу, зумовлюють зміни та модифікації в процесі перекладу. Вплив сучасних для оригіналу твору та для перекладу подій та явищ це цікаве поле для вивчення, враховуючи еру технологій та глобалізації, що значно пришвидшили плин та зміну ідей та тенденцій, що вважаються свіжими та модерними.

Мета дослідження – виявити та систематизувати лексичні перекладацькі трансформації, використані при перекладі художнього тексту «Мигдаль» Сон Вонпхьон перекладачкою Юлією Ковальчук.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких наукових завдань:

- 1) охарактеризувати переклад як лінгвістичне та культурне явище, окреслити його становлення як науки;
- 2) проаналізувати поняття значення лексичної одиниці та його роль у процесі перекладу
- 3) визначити суть та класифікацію перекладацьких трансформацій
- 4) виявити та охарактеризувати основні типи лексичних трансформацій, що застосовуються у перекладі художнього тексту
- 5) проаналізувати специфіку лексичних трансформацій у перекладі роману «Мигдаль», зокрема трансформації генералізації, конкретизації, антонімічного перекладу, додавання, опущення, компенсації та смислового розвитку.

Об'єктом дослідження є переклад твору Сон Вонпхьон «Мигдаль», виконаний перекладачкою Юлією Ковальчук.

Предмет дослідження – лексичні перекладацькі трансформації використані у процесі перекладу.

Методи дослідження. Задля досягнення поставленої мети у процесі написання роботи було використано комплекс загальнолінгвістичних та спеціальних методів

дослідження. Задля охарактеризування лексичних трансформації, їхньої класифікації та функції в перекладі було використано описовий метод. Основними методами нашого дослідження були порівняльно-зіставний метод та метод контекстуального аналізу. За допомогою порівняльно-зіставного методу ми виявили та проаналізували трансформації на лексичному рівні, зіставивши оригінальний текст корейською мовою з його перекладом українською. Метод контекстуального аналізу дозволив нам розкрити та дослідити лексичні значення мовних одиниць в оригіналі та перекладі в контексті наративу. Допоміжними методами виступали метод якісного аналізу та метод вибірки. Метод якісного аналізу забезпечив поглиблений розгляд перекладацьких рішень та визначення їхньої адекватності з урахуванням культурного та мовного контекстів. І методі вибірки був застосований для добору прикладів перекладацьких трансформацій з тексту роману, які ми використали для подальшого детальнішого аналізу.

Наукова новизна роботи полягає в дослідженні лексичних особливостей перекладі сучасного корейського художнього тексту українською мовою на прикладі роману «Мигдаль» Сон Вонпхьон. У дослідженні акцент поставлено на конкретних видах лексичних трансформацій, що були застосовані в перекладі, що дозволило виявити характерні риси міжмовної інтерпретації корейських реалій у контексті української мови та культури, проаналізовано складні випадки передачі національно-культурних реалій та стилістичних засобів.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосування її результатів у навчальному процесі при вивченні теорії та практики перекладу, зокрема корейсько-українського. Матеріали дослідження можуть бути використані як приклади для аналізу перекладацьких рішень, а також для укладання практичних посібників з художнього перекладу. Зібрані та систематизовані приклади трансформацій можуть виконувати функцію навчальних матеріалів для студентів-філологів та перекладачів, які працюють з корейською мовою.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

1.1 Сутність перекладу та його роль у міжкультурній комунікації

Переклад явище багатоскладове і багаторівневе. Існує багато визначень і вони показують це явище під різними кутами, залежно від дослідницької мети певного вченого та його поглядів, приналежності до певної наукової школи. Дуже загальне визначення цього поняття може бути сформульоване таким чином: перекладом називають міжмовну комунікацію, процес відтворення повідомлення, створеного однією мовою, мовними засобами іншої мови зі збереженням значення та стилістики та з урахуванням історичного та культурного контексту; продукт процесу трансформації повідомлення - текст [Володіна, Рудківський, 2017, с. 11].

Переклад як явище з'явився з виникненням мов [Mufwene, 2013, с. 16]. Люди завжди знаходили способи комунікувати один з одним не за допомогою сили чи страху. Спільноти людей, чії мови відрізнялися спілкувалися за допомогою людей, які могли повідомлення, сказані однією мовою, тлумачити іншою. З цієї точки переклад пройшов довгий шлях до того, де ми є зараз - до ери глобалізації та цифровізації, коли люди з відмінних мовних середовищ можуть порозумітися за допомогою гаджетів та технологій.

Якщо ми повернемося до перекладів в середньовічній Європі, то побачимо доволі цікавий підхід до перекладу та роботи перекладача: додані особисті коментарі і пояснення, пропущені розділи, дописані абзаци [Рум, 2023, с. 19].

Як зазначає Ентоні Пім у своїй роботі «Дослідження перекладацьких теорій», те, що ми називаємо західною концепцією перекладу, з'явилося відносно нещодавно - близько 500 років тому та поширилась по всьому світові наприкінці XVIII - початку XIX століть завдяки залізниці та розбудові освітньої сфери - мережі університетів та інших навчальних закладів [Рум, 2023, с. 5]. Він підтверджує свою тезу, цитуючи роботи інших науковців, які стверджують, що в

академічному дискурсі в Японії до XVII століття не було жодної згадки про переклад [Semizu, 2006, с. 283], чи в Індії що до британської колонізації поняття перекладу в європейському сенсі не існувало (було схоже поняття, яке пізніше набуло такого значення, а до цього використовувалось як «повторення») [Trivedi, 2006, с. 104].

У роботі «On Linguistic Aspects of Translation» Якобсон виокремлює три види перекладу: внутрішньомовний переклад (або перефразування), міжмовний переклад та інтерсеміотичний переклад. Перший тип це інтерпретація повідомлення вихідною мовою іншими знаками тієї ж мови; другий передбачає інтерпретацію повідомлення вихідною мовою знаками іншої мови; третій позначає інтерпретацію вербальних знаків за допомогою знаків невербальних знакових систем [Jakobson, 1959, с. 232].

У праці «The True Interpreter», Луїс Келлі виснував, що повна теорія перекладу складається з трьох компонентів: визначення функції та мети; опис та аналіз операцій; критичний коментар щодо взаємозв'язку між метою та операціями.

Він також розглянув три погляди на явище перекладу [Kelly, 1979, с. 12].

Першою когортою науковців переклад вважався літературним ремеслом, в центрі їхньої уваги був саме творчий аспект перекладу. Постійно велися дискусії щодо взаємовпливу форми та змісту, а також еквівалентність вражень від текстів оригіналу та перекладу на аудиторію. При цьому лінгвістичні операції, що супроводжують процес перекладу, майже не обговорювалися [Levy, 1969, ст. 56].

Інші науковці навпаки вважали теорією перекладу саме семантичні та лексичні трансформації, їхнє поняття слова засновувалось на аристотелівській моделі знака. У XX столітті американські структурні лінгвісти розвили цю теорію та почали розглядати завдання перекладача як створення такого повідомлення мовою перекладу, яке б викликало у читача таку ж реакцію, яку у носія мови викликає оригінал. На їхню думку, еквівалентність в перекладі може бути досягнута лише формуванням такого висловлювання, яке відповідало тому ж соціальному

контексту, що і вихідний текст. Переклад розглядається як застосування лінгвістики, метою є створення еквівалентного тексту, а об'єктом – опис і обґрунтування лексичних і граматичних перетворень, що використовуються для досягнення мети [Firth, 1968, ст. 85].

Третій погляд на явище перекладу пов'язував його з культурою. Згідно з працями прихильників цієї думки, слово не просто використовується для опису певного явища або предмета, воно також формує концепції та культуру. Головна мета та сила мови у творенні ідентичності нації та аспектів її культури. Переклад це не просто штампування текстів, а передусім споглядання мови в дії.

Кожен перекладач формує власне уявлення про свою роботу, виходячи з того, яку функцію він чи вона відводять мові. Ті, хто перекладає тексти, спрямовані на отримання певної інформації, та ті, хто вважає, що текст має своє життя, визначатимуть переклад по-різному. Щоправда, малоімовірно, що хтось зможе осягнути цей процес повністю та втілити своє уявлення в вичерпному визначенні. Візьмемо до прикладу раніше згадані погляди на переклад. На їх чолі стоять найвидатніші мовознавці, проте жодна з теорій не є бездоганною і кожна має власні недоліки, пов'язані з обмеженим поглядом на власний розділ теорії. Одні залишають осторонь техніку, тоді як інші занадто фокусуються на літературності, упускаючи з поля зору нетворчі мовні функції та переклад суто заради передачі інформації.

1.2 Значення мовної одиниці у перекладі

Аврелій Августин визначає мету мови в викладанні та навчанні [Santo Agostinho, 2015, с. 89]. Він розглядає слово як «умовний знак, що отримує вухо». Він згадує про поняття *signum* і *verbum*, продовжуючи та розширюючи теорію Арістотеля про означуване та означення, де перше є ментальним уявленням, що є наслідком сприйняття дійсності, тоді як означення це група звуків, що асоціюється з ним. Проте також зазначається, що означуване може змінюватися залежно від

модальностей сприйняття. На жаль, його теорії не мали безпосереднього впливу на переклад. Проте аж до двадцятого століття наука не пішла далі від цієї теорії.

У 20 ст. теорії значення, застосовані у перекладі, набули нових форм. Ці теорії відкидають дуалізм означення та означуваного і надають об'єкту три характеристики: 1) релевантність до ситуації, в якій висловлювання з'являється; 2) роль висловлювання в одиниці психологічної поведінки; 3) відношення мовних одиниць до контексту. Тобто з'явилися припущення, що саме контекст має визначальну роль в значенні мовних висловлювань [Kelly, 1979, с. 10].

Пунья Слока Рей виділив чотири аспекти значення. Першим аспектом було «значення як інформація», з ним знайома більшість студентів та науковців, пізніше дослідники поділили його на експліцитну інформацію (те, що стверджує висловлювання) та імпліцитну інформацію (контекст, який є спільним для мовленнєвої спільноти). Наступним аспектом є «значення як вплив». Наприклад, нецензурне слово зі значенням чоловічого або жіночого статевого органу матиме зовсім інакший вплив, ніж його медично коректний синонім. «Значення як валідність» полягає у відповідності до контексту та сприйняття реципієнтом. І «значення як локальність» враховує мовні особливості, притаманні певним географічним регіонам та соціальним верствам [Ray, 1962, с. 182-188].

Квайн на основі цієї теорії створив власний аспект «значення як стимулу». Він розглядав переклад як пошук смислів через вивчення реакції людини на певні слова. Згідно з цією концепцією значення не є точкою відліку, а виникає з реакції реципієнта, з його визнання істинності певного образу, пов'язаного зі словом або предметом [Quine, 1960, с. 28].

Ебелінг у своїх працях згадує плутанину, що може виникнути, коли хтось обговорює одну і ту саму річ однією і тією самою мовою, але маючи на увазі різне значення слова. У звичайному житті такі випадки не є рідкістю, проте в науці частіше згадують комунікативну функцію мови, яка об'єднує людей, а не роз'єднувальну, як в наведеній ситуації [Ebeling, 1973, с. 95]. Деякі соціолінгвісти

вважають останню цікавим і важливим для дослідження об'єктом. Не можна заперечувати той факт, що однією із невіддільних частин перекладацької справи є саме невизначеність або неточність висловлювань.

Важливим аспектом значення є також те, що називають «формальними зв'язками». Слово відоме за словами, які його оточують, серед яких воно використовується. Це стосується смислово пов'язаних груп слів, які використовуються в певних контекстах і всюди мають той самий сенс. Для деяких лінгвістів це незаперечний метод визначення значення слова [Catford, 1965, с. 35].

1.3 Перекладацькі трансформації як інструмент досягнення еквівалентності

Едвард Сапір стверджує, що мова це своєрідний посібник з соціальної реальності людей, які її використовують. Вони перебувають у взаємозалежності з нею, оскільки вона є засобом вираження, і від певних мовних засобів та звичок залежить сприйняття реальності та досвідів. При цьому не існує двох мов, які були б достатньо схожими, аби можна було стверджувати, ніби вони передають однакову соціальну реальність. Тому світи, в яких живуть різні суспільства, є різними, а не просто одним і тим самим під різними етикетками [Sapir, 1956, с. 69].

Роман Якобсон у своїй роботі “ON LINGUISTIC ASPECTS OF TRANSLATION” згадує італійський вислів “Traduttore, traditore” (укр. “перекладач, зрадник”). Цей афоризм використовується для позначення відсутності повної еквівалентності мовних одиниць при міжмовному перекладі. Завдяки культурним та історичним особливостям, поняття, яке з першого погляду може видаватися ідентичним, матиме різні відтінки значень у різних мовах. Якобсон зазначає, що дослівний переклад згаданого виразу позбавляє його параномазичної цінності, а отже цей афоризм варто замінити на більш розгорнуте визначення, яке відповідатиме на

питання: “Перекладач яких повідомлень? Зрадник яких цінностей?” [Jakobson, 1966, 233]

На перше питання є очевидна відповідь у вигляді жанру та тематики вихідного тексту, його основного змісту. Відповідь на друге питання не така однозначна. Необхідно визнати, що при будь-якому процесі перекладу втрачаються крихти значень [Kelly, 1979, с. 33]. Але при цьому зробити переклад таким же досвідом для його читача, яким для читача оригіналу є вихідний текст надзвичайно важливо. І саме тому для цього при перекладі враховується культурне тло, суспільні настрої та історичні обставини, за яких був написаний твір.

Повідомлення однією мовою може мати таке саме значення, як і його переклад іншими мовами. Співвідношення між текстом оригіналу та текстом перекладу заведено вважати співвідношенням рівнозначності (еквівалентності). Який аспект тексту не брався б до уваги, (форма, функція, зміст, вплив тощо) вони мають бути рівними. Еквівалентність можна розглядати як щось, що існує незалежно від перекладу, а можна як явище, що виникає в процесі перекладу.

Термін еквівалентність означає що тексти, або їх сегменти різними мовами мають однакове (‘equi’) значення (‘valence’) [Рум, 2023, с. 11]. Проте наскільки просте, на перший погляд, явище можуть тлумачити по-різному.

Візьмемо до прикладу роботу лінгвістів Віне та Дарбельне, які порівнювали французьку та англійську мови. Вони ставлять під сумнів рівнозначність англійського «slow» та французького «lentement» (обидва українською перекладаються як “повільно»). Це питання обговорюють два лінгвісти, їдучи по шосе, і доходять до висновку, що це два слова збігаються так само як дорожні знаки. Проте пізніше вони називають еквівалентністю відношення між двома різними ідіомами з тим самим значенням. Англійська ідіома «like a bull in a china shop» (тут і далі авторський переклад, «як бик у крамниці з порцеляною») та французька ідіома «comme un chien dans un jeu de quilles» («як собака в грі в кеглі») мають значення грубої, незграбної або необачної у своїй поведінці

людини. В такому випадку задля еквівалентності в значеннях повідомлень перекладач мусить вдаватися до трансформацій в формі [Vinay, J. P., and J. Darbelnet, 1958, с. 55].

Такі трансформації можна описати поняттям перекладацьких трансформацій. Як вже згадувалося раніше, мова є одночасно відображенням культури та її обмеженням. Світосприйняття людини залежить від того, якими саме інструментами вона може його описати, і оскільки у різних суспільств ці інструменти різні, то вони й світ сприймають по-різному.

При перекладі необхідно спиратися на припущення, що читач отриманого тексту не знає особливостей мови та культури тексту оригіналу так, як його б знала людина, чия мова та культура там відображені. В процесі переписування повідомлення іншою мовою майже неможливо обійтися без змін.

Перекладацькі трансформації використовуються коли дослівний переклад неможливий (наприклад, такого слова або вислову не існує в мові перекладу), або коли використати ідентичну мовну структуру не можна за контекстом або через лексичні та граматичні відмінності між мовами [Карабан, 2004, с. 301]. Завдяки цим міжмовним перетворенням можливо наблизити кінцевий текст за стилем, змістом та формою до вихідного. Використання мовних трансформацій можна сприймати як перефразування вихідного тексту засобами цільової мови, або як адаптацію тексту до світосприйняття носія мови перекладу.

Перекладацькі трансформації є невід'ємною частиною перекладацького процесу, оскільки це інструмент досягнення еквівалентності між текстом оригіналу та текстом перекладу.

Їх визначають як перетворення, що забезпечують перехід від мовних одиниць мови оригіналу до одиниць мови перекладу зі збереженням змісту. Це процеси міжмовного перефразування, що доволі сильно відрізняється від інтралінгвального перекладу (трансформаційних процесів в межах однієї мови). Явище перекладацьких трансформацій широко вивчалось багатьма дослідниками.

Кожен з них формував власне визначення, залежно від обраного шляху досліджень та поглядів на перекладацький процес. Попри відмінності у розумінні процесів, науковці погоджуються з тим, що трансформації є необхідними задля забезпечення адекватності перекладу.

Р. К. Мін'яр-Белоручев вважає, що трансформації є підґрунтям великої кількості перекладацьких прийомів і вона полягає у зміні формальних (лексичних і граматичних) або семантичних компонентів вихідного тексту за умови збереження інформаційного змісту [Мін'яр-Белоручев, 1996, с. 201].

Я. І. Рецкер визначає трансформації як логіко-аналітичні прийоми, що допомагають інтерпретувати значення іншомовного слова у контексті та віднайти його такий його відповідник у мові перекладу, який би зберігав цей контекст, навіть якщо цей відповідник не збігається зі словниковим [Рецкер, 1974, с. 216].

С. Є. Максимов розглядає переклад як процес, мета якого відтворення усєї можливої повноти інформації, що міститься в вихідному повідомленні. Без застосування певних змін, в граматиці, виборі слів чи побудові речень, цієї мети досягти вкрай важко [Максимов, 2006, с. 156].

Варто зазначити, що переклад жодним чином не може бути абсолютним еквівалентом оригіналу. Відтак, головне завдання перекладача полягає у створенні тексту, максимально наближеного до оригіналу за змістом, структурою та прагматичним впливом. Однією з основних проблем, що виникають під час цього процесу, є відсутність точних мовних відповідників, як-от ідентичних синтаксичних моделей чи повного семантичного збігу лексичних одиниць. Саме в таких випадках і виникає потреба у застосуванні перекладацьких трансформацій.

Один з науковців, що вивчали це явище, Л. Латишев виділяє три головні причини, якими обумовлено використання перекладацьких трансформацій:

- 1) розбіжності або суперечності в системах обох мов (різність в відтінках значень, на перший погляд, еквівалентних понять; відсутність певної

категорії, властивої одній з мов, в іншій; розходження в систематизації схожих категорій, відмінності у їхніх структурах або обсязі значень тощо);

2) розбіжності в нормах тексту перекладу та оригіналу (наприклад, при дослівному перекладі суть зрозуміла, але повідомлення не відповідає нормам та правилам кінцевої мови та виникають нормативні відхилення при прямому перенесенні мовних конструкцій);

3) розходження в мовних звичках при певних ситуаціях [Латишев, 1981, с. 198].

Дослідники формують різне визначення цього явища, оскільки розглядають його під різними кутами. Наприклад, трансформації, які використовуються в процесі перекладу можна трактувати як процес перефразування тексту оригіналу засобами іншої мови або як адаптацію тексту до специфіки сприйняття цільової аудиторії. Також важливою думкою є сприйняття таких змін як своєрідного творчого процесу, який вимагає глибокого розуміння вихідного тексту та високий рівень роботи з виражальними засобами мови перекладу для найповнішого передання змісту.

Перші визначення перекладацьких трансформацій та їхню класифікацію були запропоновані радянськими лінгвістами. У західній перекладознавчій традиції термін «translation transformation» не є використовуваним, однак дослідники також розробляють системи перекладацьких прийомів, які мають практичну цінність у процесі перекладу [Лобода, 2019, с. 72].

Серед перших, хто здійснив класифікацію перекладацьких процедур з чітко визначеною методологічною метою, були вже згадані раніше лінгвісти Жан-Поль Віне та Жан Дарбельне.

Вони виокремили сім основних процесів, які реалізуються на трьох мовних рівнях — лексичному, морфолого-синтаксичному та рівні повідомлення. Учені поділили трансформації на дві групи: прямі (куди включили запозичення, калькування та дослівний переклад) та непрямі, (до яких віднесли транспозицію

(зміну форми слова), модуляцію, еквіваленцію (передання ідіом відповідниками з мови перекладу), а також адаптацію — заміну реалій з урахуванням культурних особливостей мови перекладу). Крім цих, серед перекладацьких прийомів у науковій літературі також згадуються компенсація, експлікація, імплікація, генералізація, конкретизація та інші [Vinay, J. P., and J. Darbelnet, 1958, с. 64].

Великий внесок у вивчення цього питання зробила американська дослідниця Мона Бейкер. У своїй праці 'In Other Words' вона підіймає та аналізує проблему лексичної та граматичної нееквівалентності між мовами, а також пропонує стратегії для її подолання. Наприклад, у випадках семантичних незбігів пропонується використати ресурси семантичного поля: наприклад, замінювати гіпонім гіперонімом, якщо в мові перекладу відсутня відповідна реалія. Такий підхід можна класифікувати як застосування генералізації [Baker, 1992, с. 79].

Єдино визначеної і затвердженою науковцями класифікації перекладацьких трансформацій не існує. І хоча власне процеси та їхні назви залишаються незмінними, а в основі більшості з них лежить характер змін в процесі перекладу, кожен дослідник формує власну структуру їхньої класифікації.

О. Л. Семенов пропонує ділити трансформації на чотири основні типи: лексичні (до них дослідник вносить диференціацію, змістове розгалуження), граматичні (заміни та зміни порядку слів, словосполучень), семантичні (додавання, пропуски) та стилістичні (компенсація та адаптація) [Семенов, 2005].

Згідно з працями В. Н. Комісарова, перекладацькі трансформації поділяються на лексичні, що включає перекладацьку транскрипцію, транслітерацію та калькування, граматичні, до яких відносяться дослівний переклад, розчленування та об'єднання речень, а також граматичні заміни, та лексико-граматичні - компенсація, антонімічний та описовий переклади [Комісаров, 2000].

Л. С. Бархударов послуговується наступною класифікацією: граматичні трансформації (перестановки, заміни, додавання, опущення), лексичні зміни

(генералізація та конкретизація) та комплексні лексико-граматичні зміни (наприклад, антонімічний переклад) [Бархударов, 1975].

Український дослідник С. Є. Максимов пропонує дещо інакшу класифікацію перекладацьких трансформацій і ділить їх на лексичні та семантичні (куди відносить генералізацію, диференціацію, конкретизацію, смисловий розвиток, антонімічний переклад, компенсацію та повну перестановку сегментів тексту) і граматичні (до цієї категорії входять переміщення - додавання, пропуски, граматичні заміни) [Максимов, 2006].

Можемо виснувати, що залежно від характеру мовних одиниць, що зазнають змін у процесі перекладу, серед перекладацьких трансформацій виділяють стилістичні, морфологічні, синтаксичні, семантичні, лексичні та граматичні.

Під стилістичними трансформаціями мають на увазі зміну стилістичного забарвлення мовної одиниці задля забезпечення відповідності стилю перекладеного повідомлення та збереження закладених в нього функції та ефекту на читача.

Морфологічними трансформаціями називають заміни мовної одиниці, що належить до однієї частини мови, іншими або кількома іншими категоріальними формами, що дає змогу якомога повніше передати смисл вихідного тексту.

Синтаксичні трансформації є змінами синтаксичних функцій окремих слів чи словосполучень. Вони зумовлені відмінностями синтаксичної структури між мовами оригіналу та перекладу.

Семантичні трансформації спираються на причинно-наслідкові або інші логічні зв'язки між елементами описаних ситуацій.

Лексичні трансформації застосовують в ситуаціях, коли використання прямого словникового відповідника не є можливим через розбіжності в обсязі значення або з інших причин.

Зміни синтаксичної структури речення називають граматичними трансформаціями. Вони виникають з необхідності узгодити повідомлення з

граматичними нормами мови перекладу. Завдяки ним отриманий текст звучатиме більш природно [Лощенова І. Ф., Нікішина В. В., 2014, с. 103-104].

Оскільки ця робота зосереджена саме на лексичних перекладацьких трансформаціях, пропонуємо детальніше їх розглянути. Оскільки немає чітко визначеної й усталеної класифікації, до цієї категорії ми відноситимемо конкретизацію, генералізацію, компенсацію, антонімічний переклад, опущення і додавання слів, а також змістовий розвиток [Богайчук, 2021, с. 143].

Конкретизація є доволі поширеною зміною при перекладі, оскільки її застосування забезпечує точніше та більш зрозуміле формулювання тексту перекладу, а також зменшує імовірність неправильного розуміння тексту реципієнтом. Посібник «Термінологія і переклад» має визначення цього поняття. Згідно з ним конкретизація це заміна мовної одиниці з ширшим значенням, одиницею з вузким конкретнішим значенням під час процесу перекладу [Білозерська Л., Возненко Н., Радецька С., 2010, с. 45].

В. І. Карабан пропонує подібне тлумачення, в якому конкретизація виступає лексичною трансформацією, при якій слово (або термін) із ширшим семантичним обсягом в оригіналі передається за допомогою слова з вузким значенням [Карабан, 2004, с. 300].

Цей спосіб використовується при перекладі слів із загальним, або навіть розмитим смислом, які залежно від контексту матимуть різні відтінки значень [Карабан, 2004, с. 301].

У процесі перекладу використовується не тільки звуження значення, але і протилежну за напрямком трансформацію - розширення значення, генералізацію. Це процес зміни вузкого за обсягом значення слова в оригіналі, ширшим за змістом поняттям у перекладі. Згідно з визначенням у науковій літературі, це процес переходу від видового поняття до родового [Карабан, 2004, с. 306].

Наступним ми розглянемо антонімічний переклад. За визначенням В.Н. Комісарова, цей вид трансформації полягає у вживанні в перекладі слова або

словосполучення, що має значення, протилежне до значення відповідного слова в оригіналі. Його вважають крайнім проявом прийому змістового розвитку [Комісаров, 2000, с. 357]. Антонімічний переклад це заміна певного поняття на протилежне з відповідними змінами ви структури висловлювання задля збереження первинного змісту. Зазвичай така трансформація супроводжується перетворенням стверджувального речення у заперечне або навпаки.

Вважається, що термін антонімічний переклад є доволі зрозумілим, проте не зовсім точно відображає суть цього явища. Слова не замінюються на антоніми, а лише зазнають формальної зміни зі збереженням значення. Тому доречніше вжити термін «формальна негативація», який наголошує на аспекті зміни форми слова чи словосполучення без кардинальної зміни змісту на протилежний [Карабан, 2004, с. 291].

У межах цієї трансформації виділяють три основні різновиди:

1) негативація: заміна нейтрального слова або словосполучення (без формально вираженого заперечення у значенні) на вираз із заперечення (наприклад, за допомогою частки не). Такою заміною може бути to continue (з англ. продовжувати) на словосполучення не зупинятися у перекладі;

2) позитивація: заміна заперечного за формою слова або словосполучення в оригіналі передається позитивною лексемою без негативного компонента. Наприклад, unallowed (з англ. недозволений) в оригіналі замінюється на слово заборонений в перекладі;

3) анулювання подвійного заперечення: перетворення вислову з двома негативними семантичними елементами на стверджувальний еквівалент. Наприклад, стверджувальним словом можливий при перекладі можна замінити словосполучення not impossible (з англ. не неможливий).

Надзвичайно корисним прийомом при перекладі з мов, які кардинально відрізняються, є компенсація - перекладацька трансформація, при використанні якої елементи змісту оригіналу, втрачені в процесі перекладу з низки різних

причин, передаються іншими засобами, не обов'язково у тому самому місці тексту, де вони містилися в оригіналі. Таким чином елементи оригіналу, що не піддаються перекладу, замінюються мовним засобом відповідно до нормативних вимог мови перекладу та зі збереженням загального ідейно-художнього змісту.

Я. Рецкер виділяє два основні типи компенсації - семантичну (значеннєву) та стилістичну (експресивну). Перша має на меті відтворення втраченого смислового компонента для забезпечення повноти змісту перекладу. Застосовується цей вид компенсації у випадках наявності безеквівалентної лексики - слів та понять, що відображають специфічні реалії культури та мови оригіналу, а тому не можуть мати прямих відповідників у мові перекладу. Якщо такі елементи не відіграють ключової ролі в структурі тексту, їх опущення не буде суттєвою втратою для реципієнта. Однак у більшості випадків розуміння контексту та місцевих реалій відіграє важливу роль у сприйнятті тексту, а отже перед перекладачем постає проблема пошуку найкращого способу передання цих особливостей, і тоді компенсація виступає ефективним засобом збереження інформаційної та художньої повноти перекладу [Рецкер, 1974, с. 64-66].

Оскільки ми не живемо в Середньовіччі і маємо більш сформовану думку про процес перекладу та його якість, жоден перекладач не може довільно вносити зміни до змісту оригіналу. Будь-які інформаційні доповнення, які вважатимуться необхідними, розміщуються за межами основного тексту у вигляді приміток коментарів або посилань. Зміст кожного тексту складається з експліцитної (явно вираженої) та імпліцитної (прихованої) частин [Карабан, 2004, с. 308]. У процесі перекладу можливе переміщення окремих фрагментів з експліцитного змісту в імпліцитний і навпаки, тобто певні змістові елементи, не виражені безпосередньо в оригіналі, можуть стати такими в перекладі. Для цього і використовується додавання. Це трансформація, що полягає в експліцитному вираженні в перекладі того змісту, який в оригіналі наявний лише імпліцитно. З метою точнішої та

повнішої передачі смислу, а також норм і стандартів мови перекладу, у текст вводять лексичні одиниці, відсутні у першоджерелі [Карабан, 2004, с. 309].

Такі ж правила стосуються й опущення. Перекладач не має право довільно прибирати інформацію з тексту. Вилучення можливе лише у разі, якщо змістові компоненти дублюються в оригіналі (за нормами мови оригіналу) або їх передача суперечить мовним нормам мови перекладу. Така трансформація є виправданою задля дотримання адекватності перекладу та усунення тавтологічних одиниць, які у мові перекладу вже є імпліцитно наявними [Карабан, 2004, с. 311].

Окремої уваги заслуговує трансформація змістового розвитку, що полягає у заміні словникового відповідника певної лексеми або словосполучення контекстуальним варіантом, значення якого є логічно пов'язаним зі змістом вихідної одиниці

Змістовий розвиток передбачає використання слова в перекладі, значення якого є смисловим продовженням початкової одиниці. У деяких випадках відхід від буквального перекладу є необхідним для досягнення змістової адекватності, оскільки мовні норми та мовленнєві традиції можуть істотно відрізнитися у мові оригіналу та мові перекладу [Карабан, 2004, с. 289].

Вищенаведені трансформації рідко використовуються по одній за раз. Найчастіше для повного передавання всього обсягу імпліцитної інформації до одного речення або абзацу застосовується одразу декілька трансформацій. Такий процес має назву комплексна перекладацька трансформація.

Комплексна перекладацька трансформація це таке перетворення одиниць оригінального тексту в одиниці мови перекладу, під час якого відбувається часткове або повне структурне перетворення речення чи його окремих частин із використанням кількох простих перекладацьких трансформацій. Такий підхід дозволяє максимально адаптувати зміст і форму висловлювання до норм і стилістичних особливостей мови перекладу [Лобода, 2019, с. 74].

Комплексні перекладацькі трансформації трапляються у перекладацькій практиці доволі часто. Їхнє використання дозволяє досягнути максимальної адекватності перекладу та зберегти еквівалентність щодо оригінального тексту. Саме завдяки комбінації кількох простих трансформацій (лексичних, граматичних, стилістичних тощо) перекладач має змогу створити текст, який не лише точно передає зміст оригіналу, а й зберігає його експресивність та комунікативну силу.

Висновки до першого розділу

Переклад як явище існує вже доволі довгий час і уявлення людей про зразковий переклад змінювалися з часом. Наразі однією з основних проблем у перекладознавстві є еквівалентність текстів оригіналу та перекладу. В його досягненні важливу роль відіграє лексичне значення слова в контексті. Задля подолання цієї проблеми було вирішено використовувати різні зміни, що дістали назву перекладацьких трансформацій. Залежно від класифікації, трансформації поділяють на лексичні, граматичні, семантичні, стилістичні, синтаксичні та морфологічні. Ця робота зосереджена на лексичних трансформаціях, зокрема конкретизації, генералізації, змістовому розвитку, антонімічному перекладі, додаванні та опущенні.

Розділ 2. ЛЕКСИЧНІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «МИГДАЛЬ» СОН ВОНПХЬОН)

2.1. Особливості відтворення лексичних елементів у перекладі художнього тексту

Переклад художнього твору — це складний і багаторівневий процес, який вимагає не лише глибокого знання двох мов, а й розуміння культурно-соціального контексту та стилістичних особливостей конкретного тексту. Перекладач в цьому процесі має не лише передати зміст повідомлення, але й атмосферу та домогтися аби враження від твору перекладу справляло на реципієнта таке ж враження, як і оригінал на його читача. Тобто йдеться про створення повноцінного еквівалента твору зі збереженням усіх його особливостей.

Особливим викликом постає переклад сучасної, орієнтованої на підлітків та молодь, літератури. Такі твори наповнені розмовною лексикою, неформальними фразами та різними соціокультурними реаліями. Сучасний світ цінує різноманіття, тому з'являється все більше творів про дорослішання та прийняття себе, написані для різних аудиторій - для дітей іммігрантів, для людей з інвалідністю, для людей з серйозними захворюваннями, і так далі. В таких творах підіймаються теми емоцій, самоідентифікації та взаємин з іншими. І оскільки ці твори спрямовані на особистостей, що досі формуються, важливо зберігати їх у тому вигляді, в якому вони були задумані. Це вимагає гнучкого підходу та застосування трансформацій.

У цій роботі ми звернемося до конкретного прикладу такого твору. Порівняння оригіналу та перекладу тексту Сон Вонпхьон «Мигдаль» дозволить нам глибше дослідити вплив культурних та мовних відмінностей на переклад та зміни в його процесі.

Роман «Мигдаль», виданий у 2017 році, є дебютною роботою південнокорейської письменниці Сон Вонпхьон. Попри те, що це її перший

літературний твір, книга здобула широку популярність у Республіці Корея і понад п'ять років поспіль залишалася в переліку національних бестселерів. Окрім письменницької діяльності, Сон Вонпхьон також займається режисерською роботою та написанням сценаріїв.

Українською роман було перекладено Юлією Ковальчук і видано восени 2024 року видавництвом «Сафран» за підтримки Literature Translation Institute of Korea.

Ідея роману з'явилась після того, як авторка стала матір'ю. Спостерігаючи за своєю беззахисною дитиною, яка лежала в низькому ліжечку, Сон Вонпхьон задумалася: «Чи зможу я полюбити цю дитину незалежно від того, якою вона буде?». Саме це глибоке особисте питання стало поштовхом до створення роману «Мигдаль» [이행선, 2023, с. 304].

У центрі твору — історія підлітка Юндже, який страждає на алекситимію — розлад, що ускладнює сприйняття та вираження емоцій. Його життя змінюється спочатку з жахливого інциденту на Різдво, а потім і з появою Гона — хлопця, який зовні здається агресивним та недобррозичливим, проте насправді хороший. Вони здаються протилежностями, але з плином часу починають розкриватися та все більше впливати один на одного, в результаті змінюючись. Саме через цю взаємодію авторка досліджує складну природу людських емоцій, співпереживання та насильства. Події, спричинені появою Гона та стосунки між ними стають для Юндже своєрідною точкою емоційного пробудження, що змушує його замислитися над власною здатністю відчувати [이행선, 2023, с. 304].

«Мигдаль» — це глибока історія зцілення та емоційного дорослішання, у якій Сон Вонпхьон порушує питання дорослішання через прийняття власних емоцій. У процесі взаємодії з іншими героями Юндже поступово повертає собі здатність відчувати та співчувати, його зміна стає своєрідним символом того, що надія на зцілення не завжди безпідставна. При цьому Гон теж зазнає трансформації і його

історія демонструє важливість підтримки та емпатії навіть до найбільш емоційно закритих людей.

Роман також порушує важливі соціальні питання. Трагічна історія Юндже не відбувається у вакуумі, а існує в соціальному контексті і саме тому його життєвий досвід відображає більшість проблем, які існують в суспільстві: шкільний булінг, домашнє насильство, соціальна байдужість. Більшість читачів бачить у творі заклик замислитися глибше над вадами сучасного світу та людей в ньому. Однією з головних тем є упереджене ставлення до «інакшості». І хоча у західному світі ситуація поволі покращується, в південнокорейському суспільстві все ще існує тенденція сприймати відхилення від вигаданих стандартів як щось негативне. Таким чином «Мигдаль» є закликом до розуміння та прийняття різноманітності [이남석, 2017, с. 187].

У творі також протиставляється дитячий та дорослий світ. І хоча більшість неприємних ситуацій спричинено саме дітьми, провина покладається на дорослих, які підтримують жорсткі соціальні правила та норми, тим самим уможлиблюючи створення таких ситуацій. Саме дорослі роблять з дитини, яка не здатна виражати власні емоції, «монстра» та встановлюють певну планку очікувань від звичайної дитини. Авторка наголошує на тому, що справжнє дорослішання полягає не у віці, а у здатності до співпереживання, прийняття й моральної відповідальності. Єдиним позитивним образом «дорослого» в романі є доктор Сім — персонаж, який уособлює розуміння, підтримку та щирість. Питання, чи здатні ми бути такими ж дорослими, як він, авторка залишає відкритим для роздумів.

«Мигдаль» Сон Вонпхьон — це складне художнє висловлення про емоційну глибину людини, соціальні обмеження та необхідність людяності у світі, що часто несправедливий до «інакших». Роман поєднує особисту трагедію з глибоким соціальним аналізом, і саме завдяки такій багат шаровості та актуальності здобув велику популярність у Республіці Корея та за її кордонами.

Не можна говорити про переклад з корейської на українську без обговорення відмінностей між цими мовами. Корейська мова більше належить до аналітичного типу мов, оскільки в ній не так присутні зміни слів за родами чи числами. Українська належить до слов'янської родини індоєвропейських мов і, хоча загалом не має строгого порядку слів у реченні, все ж бажано говорити підмет присудок об'єкт. Тоді як корейська мова, яка довгий час вважалася частиною алтайської мовної сім'ї, а тепер більшістю вважається ізольованою мовою [Lee and Ramsey, 2011], має більш усталений порядок слів у реченні з присудком наприкінці речення.

Однією з найбільших відмінностей між цими двома мовами є важливість в українській мові такої граматичної інформації як час, особа чи число в реченні, тоді як в корейській ці категорії залишаються неявними та невизначеними.

Лексика корейської мови була сформована під впливом китайської мови, культури та релігії. Більшість абстрактних слів, концепцій та термінів мають ієрогліфічне походження. Більшість базових, побутових слів є корейськими. Кількість запозичених слів залежить від соціокультурної та політичної ситуації. Саме тому за останні п'ять десятиріч років, разом зі зростанням впливу Заходу на Республіку Корея, різко зросла кількість запозичених з англійської мови слів. Це, до речі, стало однією з найбільших відмінностей між мовами обох країн півострова: в КНДР намагаються використовувати якомога більше саме корейських слів, не запозичуючи їх з інших мов. Тисячі років для корейського півострова світ був китаєцентричним. Активно читалися китайські історії, комунікація велася ієрогліфами або словами ієрогліфічного походження. З середини 19 до початку 20 століття під впливом заходу, мова та культура почали поступово зазнавати змін. Корея відкрилася світу пізніше ніж її сусіди, тому корейці спиралися на китайський та японський досвід запозичення іншомовних слів. У більшості випадків слова були просто транслітеровані або дослівно перекладені з використанням ієрогліфів, оскільки позначали нові речі та нові

культурні феномени. Запозичення нових слів не було обмежене однією сферою, радше охоплювали багато аспектів життя [Kiaer J., 2018, с. 14].

Найменшою одиницею мови є морфема. Вони бувають вільні та зв'язані. Перші мають лексичні значення і можуть бути використані у реченні як окремий член речення, тоді як зв'язані несуть граматичне значення і можуть бути використані лише у зв'язці з вільною морфемою. Наприклад, слово **하다** (робити) є вільною морфемою, та може бути використане з морфемою минулого часу у реченні. Таке поєднання Чжін Кео пропонує називати словофразою. Це граматична одиниця яка може виконувати функції у реченні, такі як суб'єкт та об'єкт. Наприклад, слово дитина саме по собі, як окрема морфема не має жодного граматичного значення, але коли до нього додадуть закінчення **는**, воно вже виступатиме підметом у реченні.

Наприклад, **아이는 물을 마셔요** (дитина п'є воду). В цьому реченні закінчення **는** вказує на підмет, виконавця дії, а закінчення **을** вказує на об'єкт на який спрямована дія [Kiaer J., 2018, с. 19].

Дуже важливим в корейській мові є відносини між мовцем та слухачем, а також їхні соціальні ролі. В корейській мові закінчення дієслова вказує на ставлення мовця до слухача і це одна з великих перешкод на шляху до досягнення еквівалентності між текстом корейською та його перекладом українською. Вік та соціальне положення відіграють величезну роль у формуванні речень, використання певних граматик, а також у підборі правильних слів. Навіть простий факт чи абсолютно нейтральне речення про погоду, що, здається, ніяк не мало б залежати від контексту, все ж від нього залежить. Розгляньмо на прикладі речення «Іде сніг».

눈이 온다 - речення, що має простий нейтральний тон, може також відображати невелике здивування;

눈이 오네 - мовець ймовірно говорить до себе;

눈이 오는구나 - мовець висловлює здивування у неформальній ситуації, говорить з друзями або до людей нижче за статусом;

눈이 옵니다 - закінчення дієслова вказує на формальну ситуацію, можливо під час робочої зустрічі, або з начальником;

눈이 오지요 - більш дружній, ніж попередній, але все ще ввічливий варіант. При цьому також має відтінок стверджувального перепитування [Kiaer J., 2018, с. 22].

2.2. Застосування лексичних перекладацьких трансформацій

2.2.1. Опущення

Однією з яскравих лексичних особливостей корейської мови є активне використання ономастопей, тобто звуконаслідувальних слів. Проте на відміну від багатьох інших мов, котрі також мають такий шар лексики, у корейській мові він є надзвичайно розвиненим і включає не лише звуконаслідувальні, а й образонаслідувальні слова. Перші передають звуки, наприклад, шум, дзвін чи грюк, а інші використовуються для опису зовнішнього вигляду, способу руху, стану об'єктів чи навіть атмосфери.

Такі мовні одиниці допомагають додати динаміки чи експресивності тексту. Вони використовуються для підсилення дієслів, створюючи емоційно забарвлений контекст та додаючи експресивності. Проте в українській мові ономастопей вживаються значно рідше, а більшість корейських звуко- або образонаслідувальних слів не мають прямих відповідників, тому доводиться вдаватися до перекладацьких трансформацій.

У романі Сон Вонпхьон «Мигдаль» ономапопеї використовуються для посилення емоційного впливу та надання більшої виразності описам. Іноді при перекладі вони опускалися, відповідно до норм української мови. Візьмемо до прикладу наступне речення: «할멈은 쫄쫄쫄 혀를 차곤 절레절레 고개를 젓 더니 휴우, 한숨을 쉬곤 천장 구석을 무심히 올려다봤다». В цьому реченні використані наступні ономапопеї: 쫄쫄쫄 - звук цокання язиком, 절레절레 -

образонаслідувальне слово для позначення хитання головою зі сторони в сторону та 휴우 - звук видиху. В перекладі це речення звучить ось так: «Бабуся несхвально цокала язиком, хитала головою і зітхала, дивлячись в одну точку на стелі». Як можна помітити, ономапопеї, що супроводжували дії бабусі, в перекладі були опущені.

Розгляньмо ще один приклад опущення використаних в оригіналі ономапопей. Речення «할멈은 맥도날드 안이 쩌렁쩌렁 울리도록 외쳤다» було перекладене як «А тоді вона завокала, аж весь «Макдональдс» задвигтів». 쩌렁쩌렁 це слово, що використовується для опису дзвону або грюкання, які виникають при зіткненні металу або інших матеріалів, тобто описує звуки, які можна було б почути при хитанні приміщення. Оскільки «задвигтати» повністю передає експресивність використаного в оригіналі підсиленого ономапопеею дієслова, при перекладі звуконаслідувальне слово не використовується.

У тексті також є речення в яких ономапопеї не опускаються, а перекладаються не звуконаслідувальними словами. Візьмемо до прикладу речення «곤이가 핵 고갯 들었다». У ньому присутня ономапопея 핵, що використовується на позначення різкого руху. у процесі перекладу було вирішено не зберігати образонаслідувальне слово, а використати український прислівник «рвучко», який в

повному обсязі передає динаміку та характер дії. В результаті речення звучить так: «Гон рвучко повернув голову». Використання такого підходу дозволяє зберегти змістове та емоційне навантаження вислову без використання образонаслідувального елемента.

2.2.2. Додавання

Протилежний процес - додавання - теж широко використовувався при перекладі роману. Зокрема, аби досягти еквівалентності у сприйнятті та винести на поверхню імпліцитний сенс деяких слів чи словосполучень. У деяких випадках інформація, яка в оригіналі залишається «між рядками», може бути незрозумілою читачеві перекладу через культурні та мовні відмінності, оскільки її розуміння спирається на існування здобутого раніше культурного досвіду. Саме тому перекладач змушений вводити додаткові елементи в текст, які уточнюють елементи змісту та допомагають зробити його більш прозорим та зрозумілим. Таке додавання не лише зберігає змістовну цілісність твору, а й дозволяє читачів краще відчувати атмосферу та глибину авторського задуму завдяки адаптації незнайомих для української аудиторії реалій.

Візьмемо до прикладу сцену, де хлопчик плюється з моста і пані, що проходить повз, з певною огидою та обуренням до нього каже: «Що ти виробляєш, малий капоснику?! Гидота!». В оригінальному тексті її репліка виглядає набагато коротшою: «뭐하니! 더럽게». Проте вираз «뭐하니» має доволі широке коло прихованих значень і, залежно від інтонації, може варіюватися від дружнього питання до обуреного напучування. Останнє треба було передати якнайповніше, тож у перекладі було додано звертання.

Іншим прикладом може бути опис побиття крамаревого хлопця, де присутній опис хуліганів. Речення у перекладі звучить наступним чином: «Над ним безладно проносилися туди-сюди чорні тіні-демони». Якщо ми подивимось на оригінал

цього речення «그 아이 위로 검은 그림자가 정신없이 드리워졌다 거뒀다 하길 반복했다», то побачимо, що «검은 그림자» (дослівно «темні тіні») було перекладене словосполученням «чорні тіні-демони». Оскільки в українській мові та культурі поняття тіней відносно нейтральне, для посилення драматичного ефекту сприйняття маленьким хлопчиком страшної картини, що постала перед ним, було додано прикладку.

Ще одним прикладом може слугувати речення «Дві спальні, вітальня, скромний санвузол без ванни». В оригінальному реченні слова «скромний», що використано для опису кімнати, немає: «방 두 개에 거실, 욕조 없는 화장실». Прикметник було додано для посилення ефекту та уточнення.

2.2.3. Компенсація

У творі також присутня гра слів, пов'язана з іменем матері головного героя. Її звати Джіин (지은), і бабуся дала їй це ім'я з надією, що донька стане письменницею. Ім'я є омонімом до корейського слова «письменниця» (지은이), що створює ще один шар сенсів у тексті.

Оскільки українська та корейська мови належать до різних мовних систем і суттєво відрізняються за структурою та фонетикою, відтворення такої гри слів засобами української мови є завданням надзвичайно складним. Тому у цьому випадку перекладачка вдається до трансформації компенсації: імпліцитний зміст, закладений в імені персонажки, виноситься в примітку.

Схожу ситуацію можна спостерігати і з назвою книгарні, що їй належить. В оригіналі вона має назву «지은이 책방». Як вже згадувалось раніше, ім'я Джіин має подвійне значення, тому і назва книгарні може читатися як «Букіністична

книгарня "У Джиин"», а може як «Букіністична книгарня "У письменниці"», що також відображено у зносці.

При перекладі страв, що з'являються у творі, були використані декілька різних перекладацьких трансформацій. Розгляньмо приклади, де використовується компенсація. Речення «냉면을 먹어야겠다» перекладено як «Треба сьогодні поїсти ненмьону». Ненмьон - корейська страва, локшина в холодному м'ясному бульйоні. Як можна чітко побачити, назва страви залишена в оригінальному вигляді, лише транскрибована. Проте згадка ненмьону має більше значення, ніж здається на перший погляд. У сучасної молоді ця страва асоціюється з літом, оскільки вона прохолодна і освіжаюча. Проте ці слова бабуся промовляє взимку, коли бачить сильний сніг. Це і не дивно, оскільки раніше ця страва вважалась хорошим способом трішки охолонути в добре нагрітій кімнаті взимку, тож можемо виснувати, що у бабусі холодна локшина асоціюється саме з цим. Увесь цей прихований зміст її слів в українському перекладі також міститься в зносці.

Уже в іншому розділі, коли головний герой описує страви поминального обіду, замість транскрибування використаний метод описового перекладу. Тому речення «뜨거운 국과 전, 꿀이 든 떡이며 과일들» (кор. Гарячий суп, чон, тток в медові та фрукти) перекладено таким чином: «Гарячий м'ясний суп, оладки з овочами, й морепродуктами, рисові солодощі в меду, фрукти». У «Стандартному словнику корейської мови» наведені такі визначення: 전 (煎) 「명사」 생선이나 고기, 채소 따위를 얇게 썰거나 다져 양념을 한 뒤, 밀가루를 묻혀 기름에 지진 음식을 통틀어 이르는 말 (кор. Чон ім. загальний термін для позначення риби, м'яса або овочів, які тонко нарізають або подрібнюють, приправляють, а потім обвалюють у борошні та обсмажують в олії), 떡 「명사」 곡식 가루를 찌거나, 그 찌는 것을 치거나

빛어서 만든 음식을 통틀어 이르는 말. (кор. Тток ім. загальний термін для позначення страв, виготовлених шляхом пропарювання, розтирання або формування пропареного зернового борошна). Якщо всю цю інформацію подати у примітці, вона буде надто об'ємною, адже в одному реченні згадується кілька різних страв. Тому найбільш доцільним рішенням є використання описового перекладу.

2.2.4 Генералізація

У корейському суспільстві важливу роль відіграє статус та вік. Місце в соціальній ієрархії визначає спосіб звертання, форму мовлення та навіть поведінку між співрозмовниками. Роль в суспільстві вимірюється посадою — чим вище, тим краще. Посада на роботі визначає рівень поваги, з яким до людини звертаються, а також ступінь ієрархічної дистанції у спілкуванні. Для людей, що занадто молоді, або навіть малі для роботи, використовується шкільна система. У цьому випадку шкільний клас також може слугувати маркером соціального статусу серед однолітків. Оскільки в українській мові це не відіграє таку важливу роль, і статусність не так тісно пов'язана з віком чи посадою, при перекладі слів, що вказують на соціальну роль персонажів, було використано генералізацію. Цей перекладацький прийом дозволив передати загальний зміст без збереження вузько специфічних соціальних відтінків, що могли бути незрозумілими українському читачеві.

Візьмемо до прикладу «다음으로는 남자를 말리러 온 대학생». Для опису людини, що хотіла зупинити злочинця використано слово 대학생 - учень, студент. В перекладі ж використано більш загальний термін «хлопець»: «Потім - хлопець, який намагався зупинити злочинця».

Подібну ситуацію можна прослідкувати і з головним героєм, коли поліціант говорив про нього. Як ми можемо побачити в реченні оригіналу «옆에서 경찰이 유치원생이 될 알겠느냐며 고꾸라지려는 아저씨를 간신히 받아 세웠다», використано слово 유치원생 - вихованець дитячого садка, а перекладено словосполученням з ширшим обсягом значення: «Один із поліцейських попросив нещасного заспокоїтися і не чіплятися до малої дитини». Це було зроблено для покращення розуміння українським читачам та адаптації до української культури та мовних особливостей.

Генералізація також використовується для перекладу понять, які не ввійшли в українську мову так, як це відбулося з корейською. Наприклад, описуючи бабусю, яка прийшла йому на допомогу Юндже використовує поняття «Диво-жінка»: «할멈은 어디선가 원더우먼처럼 등장해 나를 번쩍 안아 올렸다». В Україні персонажі американських коміксів не відомі широкому загалу, тому задля забезпечення найвищого рівня розуміння тексту, в українському перекладі використано слово «супергероїня»: «Зовсім несподівано, наче справжня супергероїня, на мій порятунок і захист прийшла бабуся».

Попри застосування трансформації компенсації у випадку з назвами страв, для перекладу лексем, що позначають солодке, було використано трансформацію генералізації. Наприклад, для перекладу слова «캐러멜» (кор. карамель), було використане загальне поняття «солодощі». Якщо ми поглянемо на контекст, в якому з'являється це речення, то побачимо, що головний герой знаходиться у крамниці і чекає, поки приїде поліція. Оскільки він ще дитина, для нього природно бути зацікавленим у світові та брати усе до рук. Проте дуже мало ймовірно, що крамниця, в якій опинився Юндже продавали виключно карамель, тому ось частину речення «[...] 캐러멜을 꼼지락대며 만지작거리는 나를 보다 못한

아저씨가 아무것도 사지 않을 거면 그만 나가라고 하는 동안 [...]» було перекладено таким чином: «[...] поки виганяв мене на вулицю за те, що я нічого не купую, а тільки розглядаю і мацаю солодощі [...]».

І ще одним прикладом може слугувати використання слова «초코파이». Це запозичене слово і першопочатково було назвою бренду, під яким випускалися два печива, поєднані шаром маршмелоу та вкриті шоколадною глазур'ю. Проте з плином часу воно стало загальною назвою для продуктів такого типу. Оскільки у Україні цей бренд не є широко відомим і слово не є поширеним, доводиться вдаватися до перекладацьких трансформацій. Тому, коли в реченні «가령 전혀 먹고 싶지 않은 초코파이를 보며 “나도 먹고 싶어.”라고 말하는 것» з'являється це слово, його перекладають ширшим поняттям «печиво»: «Наприклад, я бачив у когось печиво й казав з ввічливою усмішкою: "Я теж хочу. Пригости, будь ласка!"»

2.2.5 Антонімічний переклад

Наступною трансформацією, яку ми розглянемо, буде антонімічний переклад. Цей вид перекладацької трансформації передбачає заміну лексичної одиниці на її антонім з запереченням та з відповідною зміною граматичної або лексичної структури речення. Як вже згадувалось раніше, деякі дослідники поділяють антонімічний переклад на три види: негативація, позитивізація та анулювання подвійного заперечення. Такий поділ допомагає чітко класифікувати кожен конкретний випадок трансформації та виявити її функцію в контексті перекладу. Спираючись на цю класифікацію, можемо поділити знайдені в тексті перекладу роману приклади на три категорії. Однаково часто зустрічалися приклади негативації та позитивації, що свідчить про їхню функціональну доцільність у процесі перекладу. Тому почнімо з них.

Негативація це процес заміни нейтрального словосполучення або слова на вираз з запереченням. Прикладом цього може слугувати фраза *여느 때처럼* (кор. як завжди), перекладена словосполученням з негативною часточкою. Повністю оригінал речення звучить наступним чином: «*그날 밤 나는 여느 때처럼 장난감 블록을 가지고 놀았다*». Дослівно можемо перекласти його як «Того вечора я як завжди грався конструктором». Проте такий переклад не надає контексту тієї глибини, яка в нього була закладена. Це речення сприймається як просто звичайний вечір, проте для матері головного героя цей вечір не можна назвати звичайним: її син сам пішов з дитячого садочка, загубився і знайшов тіло іншого мертвого хлопчика. Тому у перекладі використано іншу фразу на заміну нейтральному «як зазвичай»: «Пізно ввечері вдома я безтурботно грався з конструктором, наче нічого й не сталося».

Наступне речення доволі довге і в перекладі було розділено на два окремих, тому ми розглянемо лише частину оригіналу: «*초등학교 4 학년을 넘어가면서부터는 적당히 무리 안에 섞여 있는 것도 가능했으니 [...]*». В цьому реченні нас цікавить фраза «*섞여 있는 것도 가능했으니*», яку ми можемо дослівно перекласти як «можна було змішатися [з групою]». В ній йдеться про те, що Юндже почав поступово вливатися в загальну масу однокласників і його більше ніщо так сильно не виділяло серед них, адже материні старання окупилися і він знає алгоритми поведінки у більшості випадків. Цей контекст був врахований при перекладі: «Я нічим не виділявся в учнівському колективі вже після четвертого року початкової школи».

І крайнім прикладом негативації буде речення «*물론 할머니의 도움이 있어서였다*», яке при перекладі теж зазнало змін. Якщо спробувати перекласти

дослівно, то вийде щось на зразок «Ну звичайно ж, з бабусиною допомогою». Але це звучить не дуже природно і не підходить контексту, в якому бабуся постійно бурчала на мамині спроби налаштувати торгівлю книжками. Тому при перекладі використано негативацію: «Звісно, не без бабусиної допомоги».

Перейдімо до прикладів позитивації - заміни заперечного словосполучення або слова позитивним. Наприклад речення «할 말이 떠오르지 않아 입을 열지 않았다» має заперечне словосполучення «не відкривав рота». В українській мові воно не часто використовується на позначення мовчанки, тому може бути зчитано неправильно. Через це і використано слово без заперечення: «Я не міг дібрати слів для відповіді й стояв мовчки».

Наступним прикладом для ілюстрації зміни заперечного словосполучення на позитивне є речення «하지만 내가 보기에 그건 엄마의 마음이 아프지 않도록 하려는 몸부림에 더 가까웠다» з фразою «마음이 아프지 않도록», яка дослівно перекладається як «щоб серце не боліло». Для коректного формулювання речення та узгодження цієї фрази з іншими його частинами, було використано прийом позитивації: «Та, на мій погляд, вона лише дбала про свій душевний спокій».

Ще одним прикладом використання позитивації буде переклад речення «길을 잘못 들어섰다는 걸 알았을 때는 이미 너무 많이 와 버린 뒤였다». У ньому є словосполучення, яке ми можемо перекласти дослівно як «неправильно обрав дорогу». Оскільки такий переклад був би занадто довгим і ускладнював цілісне розуміння речення, його було перекладено єдиним словом «заблукав»: «Я зрозумів, що заблукав, коли відійшов уже доволі далеко від мосту».

В перекладі роману «Мигдаль» є також приклад анулювання подвійного заперечення в реченні «엄마에게 남은 건 늙는 일밖에 없단다». Дослівний переклад, в якому виникне подвійне заперечення, в цій ситуації неможливий через

норми української мови. «Матері нічого не лишається, окрім як постаріти» не звучить чітко та ясно, тому в цьому випадку речення без заперечення точніше буде доносити думку. Тому в перекладі ця частина звучить як: «Мені лишається тільки старитися».

2.2.6 Смысловий розвиток

Однією з найбільш використовуваних перекладацьких трансформацій в проаналізованому перекладі був смысловий розвиток. Цей тип трансформації застосовується у випадках, коли лексична одиниця у тексті оригіналу має значення, що відрізняється від її прямого або загальноживаного тлумачення, тобто вживається у переносному або контекстуально зміненому сенсі. Слова в контексті мали відмінне від основного значення, і тому потребували адаптації для досягнення точності та зрозумілості у перекладі. Смысловий розвиток дозволяє зберегти смыслову глибину висловлювань, передати підтекст, прихований зміст або стилістичні особливості, які були б втрачені при буквальному перекладі. Така трансформація є особливо важливою у випадках, коли дослівний переклад може призвести до помилки або створити перешкоди для сприйняття тексту читачем.

Наприклад, слово 사라지다 (кор. зникати) було перекладене трьома різними способами. Подивімось на речення: «아이들이 모두 사라진 후, 나는 유유히 유치원 건물을 빠져나왔다» та «그리고 나서 그들은 사라졌다». В обох реченнях використано це слово, проте воно має різні відтінки значення. В першому говориться про вихованців дитячого садочка, які поступово зникають, оскільки їх забирають додому батьки, тому використано інше слово, а також підрядну частину речення перетворене на неозначено-особове речення відповідно до норм української мови та природності звучання: «Коли всіх дітей розібрали, я вийшов із

садочка на вулицю». В іншому реченні йдеться про хуліганів, які тікали з місця, де відбувся злочин, тому переклад буде відповідний: «І шайка розбіглася». До цього можна додати ще один приклад перекладу зі зміною того ж слова відповідно до контексту: «짧으면 시시하고, 길면 임팩트가 사라진다». Це речення описує правила особливого ритуалу поїдання мигдалю, яке для себе вигадав Юндже, аби йому було приємніше їсти те, що його змушували. Оригінальне словосполучення, що дослівно можна перекласти як «зникає вплив/ефект», в перекладі обіграли інакше: «Смоктати слід доволі довго, щоб виник інтерес, але не надто довго, щоб не втратити напруги». До речі, у цьому реченні можна також побачити приклад антонімічного перекладу - слово 시시하다 (кор. нудний) перекладається словосполученням «втратити інтерес».

Ще одним прикладом смислового розвитку може бути речення «이제 더 이상 안가», що дослівно можна перекласти як «Ми більше нікуди не підемо», проте цей переклад не є точним і не є коректним відносно контексту. Ці слова промовляє мама, коли вони починають жити з бабусею, та створюють крамничку букіністичних книжок. Це події, які дають їм відчуття впевненості та стабільності, вони розуміють, що не мусять бігти далі та можуть залишитися жити в цьому будинкові назавжди. Слово 가다 (кор. іти) в такій ситуації буде відповідати слову «переїжджати». Тож, відповідно до контексту переклад звучить так: «Що ж, більше ми нікуди не переїдемо».

Іншим прикладом може слугувати слово 바라다 - сподіватися, очікувати, що в реченні «사실 할멈은 엄마가작가가 되기를 바랐다고 한다» було перекладено як «мріяти»: «Бабуся навіть мріяла, що її дитина стане письменницею».

Висновки до другого розділу

Переклад літератури для молоді та підлітків вимагає не лише знання мов та культур, але й глибше розуміння психології та соціокультурних реалій в певний момент часу. Важливим для таких творів є повне збереження змісту тексту та контексту. Для досягнення цього у розглянутому творі були використані лексичні перекладацькі трансформації опущення, додавання, компенсації, генералізації та антонімічного перекладу.

Висновки

Українська та корейська мови належать до різних мовних систем, що зумовлює наявність значної кількості лексичних, граматичних та культурних відмінностей. Саме тому під час перекладу з корейської мови на українську неможливо уникнути застосування перекладацьких трансформацій. Лексичні трансформації відіграють особливо важливу роль, оскільки дозволяють адаптувати текст до норм і очікувань цільової аудиторії, зберігаючи при цьому змістовий, стилістичний й емоційний компоненти оригіналу.

У межах цієї роботи було проаналізовано 27 прикладів використання різних лексичних перекладацьких трансформацій на матеріалі перекладу українською роману Сон Вонпхьон «Мигдаль». Найчастіше у досліджуваних прикладах застосовувався антонімічний переклад — усього сім випадків. Цей прийом використовувався переважно задля узгодження перекладу з мовними нормами української мови, зокрема у випадках, коли буквальний переклад порушував би природність вислову або суперечив би логіці цільової мови.

Друге місце за частотою використання поділяють смисловий розвиток і генералізація — по п'ять прикладів кожної трансформації. Смисловий розвиток використовувався для уточнення змісту понять та запобігання непорозуміннь, що могли би залишитися не зовсім зрозумілими без додаткового пояснення. Генералізація ж дозволила передати специфічні поняття з корейської мови, які не мають прямих відповідників в українській культурі, використовуючи більш загальні терміни, відомі українському читачеві.

Рідше застосовувалася компенсація — у чотирьох проаналізованих випадках. Цей прийом допомагав компенсувати втрату окремих значеннєвих або стилістичних компонентів, які не могли бути передані безпосередньо через мовну чи культурну специфіку. Компенсація сприяла збереженню імпліцитного змісту тексту, особливо в контексті передачі імен, назв чи культурних реалій.

Ще рідше в перекладі траплялися випадки опущення та додавання — по три приклади кожного типу трансформацій. Опущення найчастіше використовувалося у випадках, коли переклад ономатопей не був можливим або призводив би до ускладнення сприйняття тексту. Натомість додавання мало на меті забезпечити зрозумілість висловлювання читачеві, який не знайомий із корейськими реаліями, шляхом розкриття імпліцитного змісту.

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що лексичні перекладацькі трансформації є неодмінною складовою процесу міжмовної інтерпретації у випадку перекладу з корейської мови на українську. Їхнє застосування зумовлюється необхідністю адаптувати текст до мовних та культурних норм цільової аудиторії, забезпечити адекватність і зберегти функціонально-стилістичну єдність перекладу. Реалізовані в роботі завдання — визначити теоретичні засади перекладацьких трансформацій, дослідити класифікації основних видів лексичних трансформацій та проаналізувати конкретні приклади їх використання — дали змогу глибше осмислити механізми перекладацької діяльності в умовах значної мовної та культурної дистанції.

Список джерел

1. Бархударов Л. С. Мова та переклад. Питання загальної та часткової теорії перекладу. Москва, 1975. С. 324
2. Білозерська Л., Возненко Н., Радецька С. Термінологія та переклад. Вінниця, 2010. С. 231
3. Богайчук О. С. Лексичні трансформації в перекладі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 49 том 2 С. 143-146
4. Володіна Т.С., Рудківський О.П. Загальна теорія перекладу. Київ: КНЛУ, 2017. С. 296
5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, 2004. С. 560
6. Комісаров В. Н. Сучасне перекладознавство. Москва, 2000. С. 424
7. Латишев Л. К. Еквівалентність та засоби її досягнення. Москва, 1981. С. 247
8. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. №43. С. 72-74
9. Лощенова І. Ф., Нікішина В. В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 102-105
10. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. Київ, 2006. С. 157
11. Мін'яр-Белоручев Р. К. Теорія та методи перекладу. Москва, 1996. С. 290
12. Рецкер Я. И. Теорія перекладу та перекладацька практика. Москва, 1974. С. 216

13. Семенов А. Л. Основні положення загальної теорії перекладу. Москва, 2005. С. 99
14. Сон В. Мигдаль. Пер. з кор. Ю. Ковальчук. Київ, Сафран, 2024. С. 248
15. Baker M. In other words. London, Routledge, 1992. С. 301
16. Catford, J. C. A Linguistic Theory of Translation. Oxford University Press, 1965. С. 110
17. Ebeling G. Introduction to a Theological Theory of Language. London, 1973. С. 221
18. Firth, J. R. Linguistics and Translation; Selected Papers of J. R. Firth, F. R. Palmer (ed.). London, 1968, с. 84-95.
19. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation. On Translation, Reuben Arthur Brower (ed.). Cambridge, Massachusetts, 1959, с. 232-239
20. Kelly L. G. The True Interpreter. Palgrave Macmillan, 1979, с. 289
21. Kiaer J. The Routledge Course in Korean Translation. London, Routledge, 2018. С. 185
22. Lee, Iksop, Ramsey S. Robert. The Korean Language. Albany, NY: State University of New York Press. 2000. С. 374
23. Levy J. Die literarische Übersetzung: Theorie einer Kunstgattung. Frankfurt am Main, Athenaum, 1969. С. 308
24. Mufwene, S. S. The Origins and the Evolution of Language. Oxford Handbook of the History of Linguistics, K. Allan (ed.). Oxford: Oxford University Press, 2013. С. 13-52
25. Popovič A. Dictionary for the Analysis of Literary Translation. Edmonton, University of Alberta. 1976. С. 37

- 26.Pym A. Exploring Translation Theories. London, Routledge, 2023. 256 c.
- 27.Quine, W. V. Word and Object. Cambridge, Mass, 1960. C. 294
- 28.Ray P. S. A Philosophy of Translation. Babel 8:4. Leeds, West Yorkshire, 1962.
C. 182-188
- 29.Santo Agostinho. De Magistro. Porto Alegre, Editora Fi, 2015. C. 150
- 30.Sapir E. Culture, Language and Personality. Berkeley, University of California Press, 1956. C. 232
- 31.Semizu, Y. Invisible Translation: Reading Chinese Texts in Ancient Japan. Translating Others, vol. 2, T. Hermans (ed.). Manchester, St. Jerome, 2006. C. 283-295
32. Trivedi, H. In Our Own Time, on Our Own Terms: “Translation” in India. Translating Others, vol. 2, T. Hermans (ed.). Manchester, St. Jerome, 2006. C. 102-119
- 33.Vinay, J. P., and J. Darbelnet. Stylistique comparée du français et de l’anglais: méthode de traduction. Paris, Didier, 1958/1972. C. 351
- 34.von Humboldt, W. (1816) ‘Einleitung zur Agamemnon-Ubersetzung’, in Stérig (1963, 71-96).
- 35.양지영. 한국과 일본의 손원평『아몬드』의 수용 -번역되는 '괴물'과 새로운 세대의 서사-. The Japanese Language and Literature Association of Korea. 2023. 319 - 341 쪽
- 36.손원평. 아몬드. 서울, 다즐링, 2023. 308 쪽

37. 이남석. (교육) 누가 괴물인가?- <<아몬드>> 손원평 지음. 우리교육 268 호, 서울, 2017, 186 - 188 쪽.
38. 이행선. 감정을 느끼지 못하는 장애, 인지적 공감과 감정 윤리 - 손원평, 『아몬드』. 동방학지 제 203 호. 2023. 303-330 쪽
39. 채연숙, 윤영순, 김춘경, 조민규. 소설, 아몬드(2017)의 내러티브에 나타난 두 청소년 인물의 성격 형성 과정 비교 - Bowlby의 애착이론을 중심으로. 내러티브와 교육연구 제 8 권 제 1 호. 2020. 83-111 쪽.